

Tilbyr NMBU utdanninger som legger til rette for jobbmestring i framtidssamfunnet?

Samtale med Mari Sundli Tveit
Sigurd Rysstad, januar 2016

Noen aktuelle diskusjonstema

- A. Bakgrunn: Fornøyde studenter men (allerede) betydelig faglig mistilpasning
- B. Hva tror vi om framtidas arbeidsmarked?
- B. «Kunnskap for livet» - en operasjonalisering
- D. Hva kan vi lære av veterinærene (og andre *gode* profesjonsutdanninger)?
- E. Kan vi lære noe av statsråd Isaksen?
- F. Eller av NSO-lederen?
- G. En halv MOOC! Overlevelsesstrategi eller dødslinje?

A. Fornøyde studenter – en sovepute?

- Tabell 5.1 Samlet vurdering av utdanningen ved lærestedene med flest kandidater. Prosent.

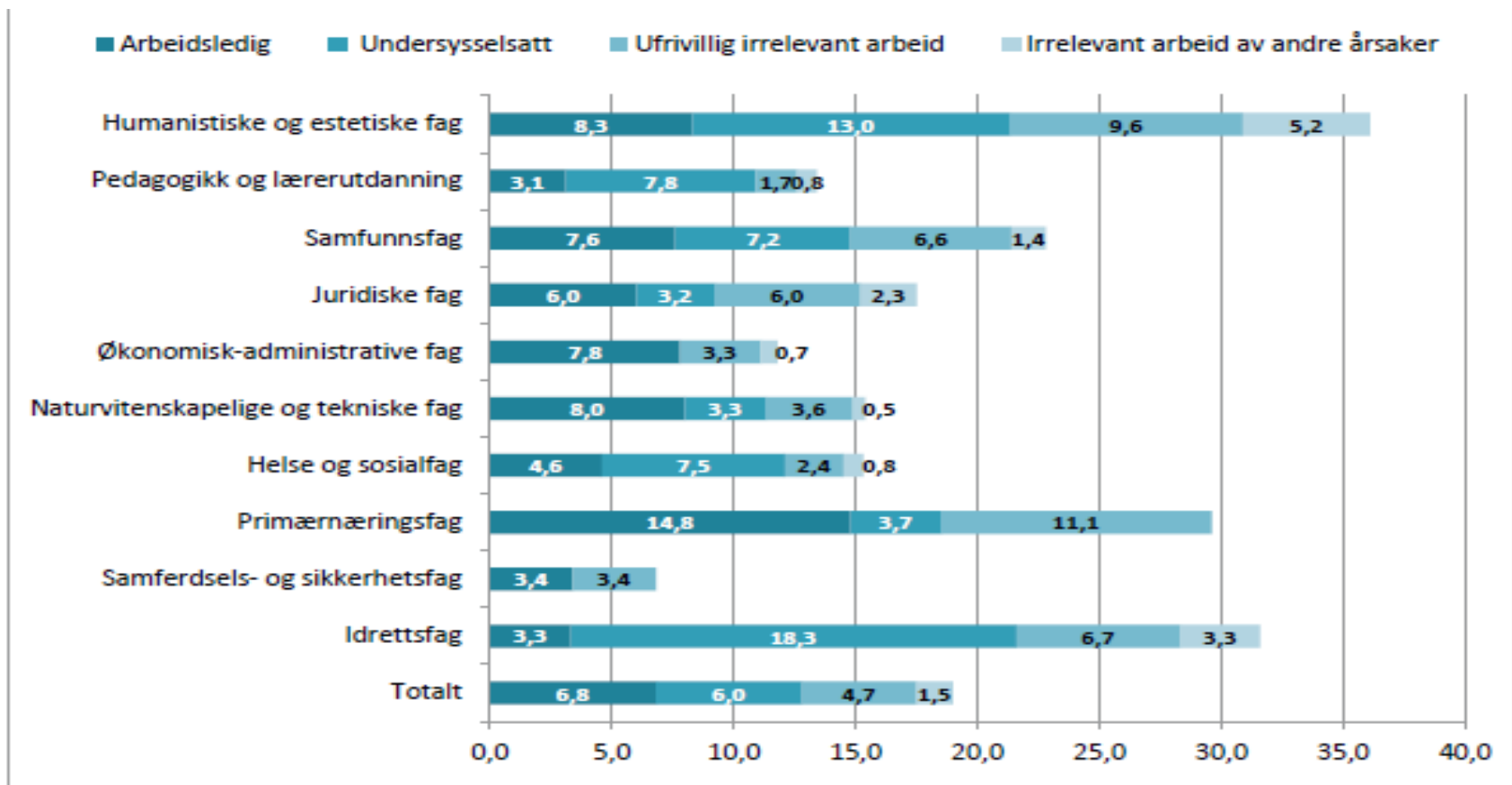
	Svært fornøyd	Litt fornøyd	Verken/ eller	Litt misfornøyd	Svært misfornøyd	Antall
• UiO	58	32	4	4	1	657
• UiB	56	38	2	4	0	374
• NTNU	60	34	2	4	1	664
• UiT	61	30	4	6	1	193
• UMB	70	22	3	4	1	196
• NHH	76	23	0	1	0	148
• UIN	51	36	5	6	2	89
• UIS	52	39	4	3	2	105
• UIA	54	33	3	10	1	116
• HIOA	52	38	4	6	1	112
• Totalt	60	33	3	4	1	2654

-

Kandidatundersøkelse, NIFU, 2013

A. - Omfattende *faglig* mistilpasning blant mastergradskandidater

et halvt år etter eksamen – til tross for et godt arbeidsmarked (2013) (NIFU 2013)

Figur 4.5 Andel av arbeidsstyrken som er mistilpasset.

B. Hvordan blir framtidens arbeidsmarked?

- Rask teknologisk utvikling – kunnskap går ut på dato
- Høy mobilitet – stadig nye arbeidsoppgaver og utfordringer. Mer bedriftsintern utdanning & etterutdanning?
- Økt internasjonal konkurranse. Hensiktsmessig med utveksling, språkferdigheter etc.
- Kandidater med høyere utdanning vil i økende grad også ansettes i små og mellomstore bedrifter

•

(Kilde: Det danske Kvalitetsudvalget)

C. NMBUs visjon: «Kunnskap for livet»

Globalt og lokalt (dvs. i fjøset)!

“**NMBU** har studier og forskning som møter de store *globale* spørsmålene om miljø, bærekraftig utvikling, bedre folke- og dyrehelse, klimautfordringer, fornybare energikilder, matproduksjon og areal- og ressursforvaltning.”

(<https://www.nmbu.no/om>)

Til høyre: Utdrag fra Strategidokument 2014-2018

-Godhetstyranni?

Visjon, strategi og mål

Visjonen for NMBU - Kunnskap for livet

Visjonen uttrykker universitetets overordnede mål om å bidra til å sikre framtidens livsgrunnlag gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon.

C. Generisk kompetanse – «kunnskap for livet»

-Gir NMBUs utdanningsprogram kompetanse uten «dato-stempel»?

Forberedende ferdigheter:

-Regne, lese, skrive

Kompletterende kompetanse:

-Formidlingsevne og kritisk tenkning
(*kan tilegnes gjennom emner som ikke inngår i fagutdannelsen*)

Transformerende (oversette og anvende) kompetanse:

-Evne til å anvende fagets innsikter i nye kontekster

Muliggjørende kompetanse (dvs. kompetanse for livslang læring):

-Kompetanser som bygger på kjernen i fagets faglighet og skaper utgangspunkt for å forme studentens holdninger og evne til å utvikle faget og samtidig overskride fagets grenser

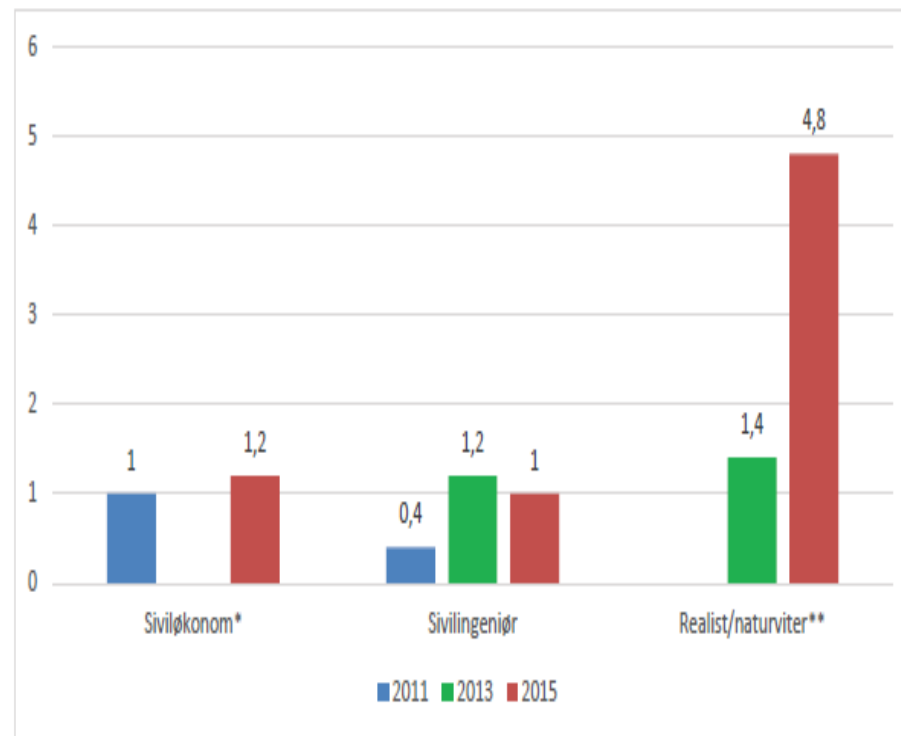
D. -Hva kan NMBU lære av gode profesjonsutdannelser?

Sivilingeniører og siviløkonomer er mer tilpasningsdyktige på arbeidsmarkedet enn realister.

- Hva skyldes dette?
 - Bedre trening i å anvende teori?

- Bør NMBU generelt satse sterkere på profesjonsutdannelser?

- Hva kan Ås-miljøet lære av veterinærene?

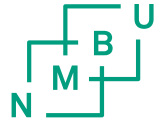

Figur 8.2 Arbeidsledig nær tre år etter eksamen. Utvalgte grupper mastere undersøkt vinteren 2011, 2013 og 2015. Prosent av kandidater i arbeidsstyrken

* Siviløkonomer ikke med i 2013.

** Mastere i realfag var ikke med i 2011.

D. Kandidatutdanning – forberedelse til forskerutdanning?

- Eller skal vi ta hensyn til at et mindretall blir forskere?

- Arbeidslivs- vs. forskningsorientering
- Bredde vs. spesialisering
- Profesjon vs. disiplin

«En undersøkelse blant faglige ansatte ... viser at de i undervisningen vektlegger å forberede studentene for arbeidslivet like mye som å forberede for videre studier, men at det er klare forskjeller mellom fagområder og læresteder. Relevansaspektet vektlegges sterkere ved høyskolene enn ved de gamle universitetene, mens faglig høyt nivå vektlegges sterkest ved universitetene.»

Finansieringsutvalget 2015, s. 47

E. Statsrådens resept!

- Fornuftige forslag?

- Hva bør NMBU gjøre?

Økt studienærvær	Attraktiv infrastruktur? Frammøtekrav? Semesterinndeling?
Engasjerende og varierte læringsformer	
Skape kvalitetskultur	«Kvalitetskultur» vs. «penge»- og «rettighetskultur»
Inkludere studentene i det akademiske fellesskapet	
Bedre samspill med arbeidslivet	Profesjonsutdanning vs. disiplinutdanning

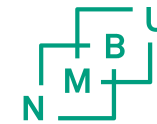
F. NSOs resept:

«Rektorene må gå hjem og gjøre jobben sin»

- «Det er enkle grep, som å stille høyere krav til studentene og gå over fra monolog til dialog i undervisningen. Rektorene må gå hjem og gjøre jobben sin, sier Lerøen.»
- <http://www.forskerforum.no/wip4/vil-stille-stoerre-krav-til-studentene/d.epl?id=2561169#sthash.KOyhwim5.dpuf>

G. Økt konkurranse i utdanningssektoren

- Kan vi overleve ved å kopiere deler av MOOC-resepten?
(Fjernundervisning m/ «anonymisert» hjemmeksamen)

- Nettbasert undervisning god butikk (så lenge staten betaler)
- MOOC- Massiv online open courses
"HarvardX: Free online courses from Harvard University", etc.
- NMBU-strategi: En halv MOOC

Fjernundervisning og
anonymisert hjemmeksamen

Anders Vanderloock

Russere studerer via nett - Norge betaler

En tredjedel av de nær 1700 russiske studentene i Norge tar utdannelsen over nett, hjemmefra. Kunnskapsdepartementet finansierer studieplassene.

G. Hvordan kvalitetssikre «merkevaren»?

-Kvalitets- eller rettighetsorientering?

- Høye ambisjoner og krav *eller* lav strykprosent?
- Evaluering:
 - Amerikansk system:
Tett oppfølging og intern evaluering av «kandidaten»
 - Det «gamle» norske system: Skoleeksamen, anonymisert, ekstern evaluering av «prestasjonene» (ekstern kvalitetskontroll)
 - Hybridmodellen (NMBU 2014): Det verste fra begge.
 - (a) Intern evaluering –ingen ekstern kvalitetskontroll
 - (b) F.eks. anonymisert evaluering av hjemmeksamen (tilsvarende MOOC-evaluering). **Evaluering av kandidatens nettverk.**

G. Illustrasjon: Norsk karaktergivning

- «Karakterer er en indikasjon på studentenes læringsutbytte ved at de presumptivt sier noe om i hvilken grad de har tilegnet seg generelle og fagspesifikke kunnskaper og ferdigheter. Ifølge SØF varierer praksisen så mye at karakternivået gir begrenset informasjon om studentenes ferdigheter. Forskerne finner ingen sammenheng mellom inntaksgrunnlaget ved institusjonene og gjennomsnittlige eksamenskarakterer. Karakterer kan dermed være en svak indikator for utvikling i studentenes ferdigheter, gitt dagens kvalitetssikringssystem.»
Finansieringsutvalget 2015, s. 47
- Konsekvens: Kandidatens institusjonsbakgrunn forteller mer enn individuelle karakter. Institusjonsstatus (opptakskrav mm) stadig viktigere!